

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

FACULTAT D'EDUCACIÓ

CRIANÇA 0-3

Acompanyament a les famílies en xarxa

MÀSTER CRIANÇA 0-3 I ACOMPANYAMENT A LES FAMÍLIES EN XARXA

Curs 2019-2021

PRESENTACIÓ

L'etapa que s'inicia amb la gestació fins als 3 primers anys és una de les més transcendents del cicle vital. Alhora, el naixement, el post-part i els primers mesos de vida conformen un període crític, tant per als infants com per als progenitors, ja que amb el primer fill o filla ens convertim en mares i pares, i la família es transforma profundament.

La complexitat que comporta la criança és universal. Totes les persones, quan transitem per aquesta etapa de la vida, som vulnerables i necessitem suport material, emocional, orientacions educatives i reconeixement social i polític. Les necessitats dels infants i progenitors durant aquest període són úniques i específiques. Per això, també úniques i específiques haurien de ser les respostes polítiques adreçades a la petita infància i les famílies.

Existeix un consens generalitzat en destacar els beneficis d'una parentalitat positiva i una criança responsable. Per a tal fi, totes les mares i pares -en tant que principals educadors- necessiten sentir-se acompanyats i que formen part d'una àmplia xarxa de suport que va més enllà de la que algunes famílies poden trobar en el context escolar.

En definitiva, l'acompanyament a les famílies amb infants entre els 0 i 3 anys suposa un repte psico-educatiu i sociopolític de gran magnitud, com a conseqüència d'una major diversificació i complexitat de la pròpia estructura i organització familiar, laboral i social. El benestar de les nostres societats i la igualtat d'oportunitats entre famílies en situació de vulnerabilitat i famílies amb major capital cultural i socioeconòmic, així com entre homes i dones, dependrà en gran mesura de la inversió que fem, tant en polítiques adreçades a la petita infància com en la formació i especialització dels professionals.

Aquest màster ofereix les estratègies i els recursos per tal que l'acompanyament professionalitzat sigui competent i satisfactori, tant per a les famílies (infants i adults) com per als professionals.

OBJECTIUS

- Aprofundir en els coneixements específics sobre el **desenvolupament evolutiu dels infants i les seves necessitats**.
- Adquirir coneixements específics sobre els processos de formació de la **parella, la gestació, el naixement, la maternitat, la paternitat, la criança i l'educació en el context familiar**.
- Identificar les condicions que afavoreixen una **criança saludable i responsable**.
- Reforçar les competències per **l'apoderament dels pares i mares**, tot incrementant el seu grau de confiança per criar i educar les filles i fills.
- Formar nous professionals per **acompanyar a dones i homes en l'assumpció d'una nova identitat** quan es converteixen en mares i pares, ajudant a comprendre tant les pròpies necessitats i estats emocionals com les dels seus fills/es.
- Adquirir estratègies i habilitats per al **treball en grups de suport a la criança** amb infants i famílies.
- Capacitar nous professionals per **intervenir preventivament en l'àmbit de la petita infància**, potenciant la consolidació d'un vincle afectiu de qualitat i un entorn adequat per al desenvolupament dels infants.

COMPROMÍS ÈTICO-POLÍTIC

- Defensar l'**interès superior de l'infant** en tots aquells àmbits i situacions que afecten el seu benestar.
- Contribuir a la conscienciació sobre el paper crucial dels **0-3 anys com a etapa determinant** en el desenvolupament de la personalitat i les habilitats cognitives, emocionals i socials de l'infant.
- Afavorir el **reconeixement social a la criança i potenciar el paper dels progenitors** com a principals agents educatius i de cura.
- Contribuir a la conscienciació sobre **l'impacte positiu i reductor de les desigualtats socials i de gènere que tenen les polítiques de suport a la criança 0-3**.
- Fer aportacions al debat sobre les **polítiques públiques de suport a les famílies en la criança**.

4 RAONS PER ESCOLLIR AQUEST MÀSTER

1. Per la seva bona combinació entre **teoria i pràctica**
Formació exigent en la reflexió crítica i les noves aportacions conceptuals, però també en el coneixement de les pràctiques professionals en petita infància i de suport a les famílies.
2. Per la seva naturalesa **holística i intersectorial**
Una trentena d'experts en diferents disciplines i àmbits professionals de la petita infància i les famílies fan possible una formació veritablement integral i transversal de l'etapa 0-3.
3. Per la seva **metodologia participativa i oberta a l'aprenentatge i enriquit personal**
Aposta per la presencialitat, pels grups reduïts i l'intercanvi de sabers entre el professorat, els professionals i l'alumnat dins i fora l'aula. Les visites a centres de treball amb petita infància, i un viatge anual d'estudis formen part de l'oferta formativa.
4. Per la seva **sòlida capacitat professional**
Formació que garanteix les competències necessàries per atendre els infants i alhora ofereix un bon acompanyament a les famílies en la cura i educació dels infants petits en una etapa transcendental i alhora de gran vulnerabilitat.

DESTINATARIS

Professionals que treballen amb infants de 0-3 en serveis professionals dels **diferents sectors**: Educació, Salut, Serveis Socials, Cultura, Esports, Justícia... i en **diversos escenaris**: Escoles Bressol, Espais Familiars, Equips de Salut Materno-infantils, Centres de Salut Mental Infantil, Centres de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç, Unitats Bàsiques d'Atenció Social, Ludoteques, Biblioteques, Centres Culturals, Poliesportius, Fiscalia de menors...

Membres d'entitats ciutadanes que desenvolupen projectes de criança i acompanyament a famílies en el tercer sector, com ara associacions de mares i pares d'alumnat, centres d'esplai, grups d'ajuda mútua, ONGs, empreses socials...

Titulats universitaris i/o de cicles formatius que vulguin treballar en l'atenció a la petita infància i famílies: tècnics d'educació, mestres, educadors/es socials, treballadors/es socials, infermers/es, psicologia, pedagogia, fisioterapeutes, logopedes, medicina, sociologia, antropologia, dret...

Docents en actiu que vulguin aprofundir en una mirada holística, sistèmica i contextualitzada de la criança.

CAPACITACIÓ DE LA FORMACIÓ

- Descobrir una nova mirada holística, sistèmica i contextualitzada de l'infant de 0 3 i la seva família.
- Acompanyar a les famílies amb infants de 0 3 que transiten per una etapa transcendental però de gran vulnerabilitat.
- Identificar les condicions que afavoreixen una criança saludable.
- Respondre a la doble i inseparable funció de vetllar pels drets i les necessitats dels infants i acompanyament a les famílies.
- Conèixer el procés de gestació, naixement i criança, així com les capacitats i potencialitats dels infants.
- Acompanyar a les famílies en el seu rol d'educadors tot partint d'una aproximació a la maternitat, paternitat i la criança amb aferrament, positiva i responsiva.
- Desenvolupar habilitats estratègiques, socials i empàtiques per l'acompanyament del grup familiar, grups d'ajuda mútua i el treball en xarxa intersectorial.

QUINA ACREDITACIÓ OFERIM

- Postgrau en Acompanyament a les famílies 0-3 en xarxa.
- Postgrau en Criança 0-3 i benestar familiar.
- Màster en Criança 0-3 i acompanyament a les famílies en xarxa (en el cas d'haver cursat els dos Postgraus i presentat el Treball de Fi de Màster).
- En el cas de no disposar d'una titulació universitària, s'emetrà el títol de Diploma d'Extensió Universitària.

QUI SOM

Persones procedents de diferents disciplines implicades en la defensa dels drets dels infants més petits, sensibles als canvis socials que s'estan donant i decidits a facilitar una formació actualitzada als professionals inquiets per a la millora contínua de la seva tasca.

L'**Equip Impulsor** es constitueix des d'una mirada holística i amb la finalitat de dissenyar, revisar i cercar una millora contínua d'aquesta formació.

El **Grup Docent** està configurat per un col·lectiu de professorat de reconegut prestigi i vinculat a una pràctica professional i investigadora en el seu àmbit específic.

L'**Equip de Direcció i Coordinació** treballa de manera compartida i compenetrada per fer que aquesta formació, que parteix de la realitat, sigui de la màxima qualitat.

CARACTERÍSTIQUES DEL CURS

Nombre d'hores i crèdits:

750 hores (30 crèdits ECTS) distribuïdes en: 250 hores de treball presencials + 125 hores pràctiques (inclou pràctiques en centres, visites a institucions i viatge d'estudi) + 375 hores de treball autònom

Durada:

4 Octubre 2019–10 Juliol 2020. Classes presencials. Divendres de 17.30 a 21.30 h. i dos dissabtes al mes de 10.00 a 14.00 h. i/o de 15.30 a 19.30 h.

Calendari:

any	mes	divendres	dissabte
2020	Gener	10, 17, 24, 31	18
	Febrer	7, 14, 21	1, 15
	Març	6, 13, 20, 27	7, 21
	Abril	3, 17, 24	18, 25
	Maig	8, 15, 22, 29	16, 23
	Juny	5, 12, 19, 26	6, 20
	Juliol	3, 10, 17, 24, 31	4, 18

Lloc de realització:

Facultat d'Educació. Recinte del Campus Mundet. Passeig de la Vall d'Hebron 171. 08035
Barcelona

Llengua:

català i castellà (depenent del docent)

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

FACULTAT D'EDUCACIÓ

CRIANÇA 0-3

Acompanyament a les famílies en xarxa

PROGRAMA

I. INTRODUCCIÓ A L'ACOMPANYAMENT A LA PETITA INFÀNCIA I LES FAMÍLIES

per Vicenç de Febrer, psicòleg

- Les necessitats del nadó i del seu entorn familiar (mare, pare...); com satisfer aquestes necessitats per assolir un desenvolupament satisfactori i una criança feliç
- Suport i acompanyament a les famílies amb infants petits per part dels professionals dels diferents serveis a la petita infància.

per Sergi Nogué, fisioterapeuta pediàtric

- Retard maduratiu i discapacitats diverses en el 0-3

per Pilar González, pedagoga

- Els Espais Familiars, serveis orientats a l'acompanyament de les famílies: què són?; com funcionen ?; quin és el rol dels professionals ?.

II. PERSPECTIVA HISTÒRICA, SOCIOLÒGICA I POLÍTICA DE LA CURA

per Laura Torrabadella, sociòloga

- Fonaments bàsics de l'Estat de benestar i les polítiques socials: cap a un model d'inversió social. Anàlisi dels orígens i evolució dels Estats de Benestar, així com dels diferents models o règims de benestar. Grans reformulacions i reptes de la política social en un món globalitzat: el lloc de la infància i les famílies en els debats actuals.
- La cura en el nostre Estat de benestar: del "familisme" a una nova ètica política de la cura?. Debat sobre una nova organització social del benestar i la cura a la vida quotidiana sobre la base de coresponsabilitat entre homes i dones, famílies, societat civil i institucions públiques. Una mirada des del gènere i l'estructura social.

per Anna Escobedo, sociòloga

- Polítiques de suport a la infància i les seves famílies. Anàlisi de les polítiques d'infància i família en els diferents nivells territorials: Estat/Seguretat Social, Generalitat i àmbit local. Exploració d'altres agents del *Welfare Mix*: empresa i organitzacions, i agència per part de famílies i progenitors.

III. EL ROL DELS PROFESSIONALS DE L'ÀMBIT DE LA SALUT I EL DESENVOLUPAMENT

per Cristina Ribera, psicòloga

- Què entenem per observació: què observem, com i quan. Mètode Esther Bick. Mètode AcSent de Carmen Amorós.
- Des de la conducta al món intern, emocional de l'infant.
- Esquemes referencials. E. Bick, W. Bion, D. Meltzer, M. Pérez –Sánchez, C. Amorós
- Característiques psicològiques de l'observador, disposició i actitud.
- Observació de nadons i nens petits en escoles bressol i espais familiars: el per què de l'observació.

per MariCruz Molina, metgesa

- Promoció del desenvolupament saludable a la infància.
- Principals alteracions de la salut a la primera infància. Desigualtats socials i salut infantil. L'atenció centrada en la família.
- Programes de promoció de la salut i prevenció.
- Professionals implicats. Perfils i funcions.

per Maria Rosa Estela, mestra

- Contes, cançons, jocs de falda.

per Celestina Venegas Flores, osteòpata

- El paper de l'osteopatia en la gestació, el naixement i en la cura dels infants petits.

per Teresa Godall, mestra

- Rol professional en els diferents desenvolupaments sans de tots els infants.
- Què entenem per acompanyar un desenvolupament sa?.
- Rol professional i benestar dels infants: durant el joc i l'activitat lliure, durant els moments de cura i de relació, i, davant els canvis importants del desenvolupament.

per Noelia Rodriguez, infermera

- Acompanyament a les famílies des d'Atenció Primària.
- Participació del personal sanitari en els sentiments i la cura de la família en el creixement del nen/a en el temps.
- Guia i orientació en els aspectes socio-sanitaris des del paper del pediatre i la infermera pediàtrica.

per Mireia Escardibul, psicòloga; Anna Capdevila, psicòloga; Consol Tarragó, psicòloga; Elisabet Gil, psicòloga; Enric Gras, fisioterapeuta; Núria Beà, pediatra; Sunsi Segú, treballadora social

- El Centre de Desenvolupament Infantil i Atenció Precoç (CDIAP).
- El treball social en l'Atenció Precoç.
- Atenent el nen com a individu bio-psico-social.
- Intervenció i funcions del fisioterapeuta en l'Atenció Precoç.
- El treball logopèdic en un CDIAP.
- Eines d'avaluació diagnòstica en els nens de 0 a 3 anys.
- Intervencions terapèutiques en l'Atenció Precoç.
- El treball amb famílies en un CDIAP.

per Elena Carrillo, infermera

- L'atenció socio-educativa a les unitats de neonatologia.
- Evolució de l'acompanyament a les famílies. Perspectiva històrica i reptes actuals.
- L'atenció al nadó i a la família: un model en procés de canvi.
- La inclusió de les famílies a través del model NIDCAP.

per Neus Querol, doula

- El massatge al 0-3.

IV. L'EDUCACIÓ: INFANT, FAMÍLIA I COMUNITAT

per Eva Bretones, antropòloga

- Infants, famílies i comunitats. Perspectives d'anàlisi socioantropològiques.
- Consideracions transculturals sobre la criança i l'educació. Implicacions per a la docència en educació infantil.

per Sílvia Blanch, psicòloga

- Expectatives parentals, actituds i rols dels professionals de l'espai familiar.
- El joc com a element vertebrador en l'educació de la petita infància.

per Rosa Tarrés, psicòloga i Sofia Berlanga, infermera

- Els serveis educatius com a suport comunitari a les famílies: La xarxa social.

per Mireia Planells, educadora social

- Què vol dir el mot educar. Què fa la família quan educa?.
- Com treballar amb els pares i les mares què representa educar en el 0-3.

V. GESTIÓ DEL SERVEI. EMPRENEDORIA. TREBALL EN XARXA

per Esteve Ignasi Gay, metge

- El treball en xarxa (TX) al territori per a l'acompanyament a les famílies i la promoció de la criança respectuosa.
- Components de la xarxa des de la visió sistèmica i l'aprenentatge social: nodes (centres d'agregació social), relació (influència i autoritat) i intercanvis (factors afavoridors de comportaments de criança).
- Etapes evolutives del Treball en Xarxa: reconeixement, coneixement, col·laboració, coordinació i cooperació
- Gestió estratègica i participativa del Treball en Xarxa: valor públic i procés social.

- Fases de construcció del Treball en Xarxa al territori: impuls, constitució, implantació i consolidació.

VI. CARACTERÍSTIQUES DEL TREBALL AMB GRUPS I TREBALL EN EQUIP

per José Miguel Sunyer, psicòleg

- Dinàmica grupal.

per Núria Vendrell, psicòloga

- Especificitat del treball amb grups de famílies amb infants de 0-3 anys.
- Grups d'atenció a la petita infància i a les seves famílies. Espais Familiars. Espai Nadó. Espais de Joc.
- Diferents modalitats d'intervenció grupal.
- Dinàmiques d'un grup. Inici, desenvolupament, tancament.
- Tipus de coordinació grupal.
- Lideratges i co-lideratges. Perfil del professional.
- Conflictes en els grups. Propostes de resolució.
- Escenes temudes d'un coordinador de grup.
- Reflexions sobre el treball en equip amb grups de criança.

per Xavier Gimeno, pedagog i psicòleg

- Els grups multifamiliars en l'acompanyament familiar.
- Les "vides" dels grups i què es pot fer per acompanyar tant grupalment com individual a les persones.
- Estratègies i recursos per a afavorir el treball grupal.
- Materials que estimulen la comunicació grupal.
- Facilitació i observació en la conducció de grups.
- Estratègies i recursos per al treball de l'equip de professionals que co-condueixen grups.

VII. ACTIVITATS DE RECERCA I DE REFLEXIÓ

per Núria Rajadell, pedagoga i Imma Jeremias, educadora social

- **Les activitats d'Observació**

Aspectes a tenir en compte en la realització d'observació: organitzatius, materials i humans. L'infant de 0-3. L'adult professional i l'adult familiar. Pautes per a entrevista per a obtenir informació sobre el funcionament del centre.

- **La Carpeta d'Aprenentatge**

Com realitzar una Carpeta d'Aprenentatge. Aspectes organitzatius i aspectes pedagògics. De la descripció a la reflexió. Tècniques d'escriptura.

- **El Treball de Fi de Màster**

Com escollir i estructurar un Treball de Final de Màster. Temàtica, finalitat, estructura i procediments de recerca. Cerca bibliogràfica. Metodologies i instruments per a recercar. Fases de realització: inici, seguiment i tancament. Presentació i defensa del Treball davant una Comissió de persones expertes.

Criteris d'avaluació:

Avaluació contínua atenent a:

- Assistència i participació a les sessions presencials (mínim 80 %).
- Activitats d'observació.
- Elaboració i presentació de la Carpeta d'Aprenentatge (alumnat del Postgrau).
- Elaboració i presentació del Treball de Fi de Màster (alumnat del Màster).

Equip docent:

L'equip docent que imparteix aquest Postgrau aporta la seva expertesa acadèmica i professional des de diferents sabers de les ciències socials i de la salut:

Ana Capdevila, Anna Escobedo, Celestina Venegas, Consol Tarragó, Cristina Ribera, Elena Carrillo, Elisabet Gil, Enric Gras, Esteve I. Gay, Eva Bretones, Imma Jeremias, José Miguel Sunyer, Laura Torrabadella, Lluís Ruiz, Mari Cruz Molina, Maria Rosa Estela, Maria Rosa Tarrés, Mireia Escardibul, Mireia Planells, Neus Querol, Noelia Rodríguez, Núria Beà, Núria Rajadell, Núria Vendrell, Pilar González, Sergi Nogué, Sílvia Blanch, Sofia Berlanga, Sunsi Segú, Teresa Godall, Vicenç de Febrer i Xavier Gimeno.